

Miljöbilssituationen i Katrineholm

*****

7 stjärnor av 10 möjliga

-

En granskning av Gröna Bilister

Augusti 2005

Inledning

Växthuseffekten skenar, med snabba klimatförändringar och allt våldsammare väder som följd. En huvudanledning till Sveriges bidrag av den ökande växthuseffekten är att trafikens utsläpp fortsätter att öka, medan andra sektors utsläpp har stagnerat eller börjat minska. Statens Institut för Kommunikationsanalys (SIKA) har beräknat att trafiksektorns koldioxidutsläpp kommer att öka med 10 procent till år 2010, jämfört med år 1990. Om trafikens utsläpp istället hålls oförändrade, innebär det enligt samma källa att Sveriges totala koldioxidutsläpp minskar med nio procent.

EU har två konkreta mål med bäring på transporter med personbil:

- 1) Använd mängd förnyelsebara drivmedel ska 2010 uppgå till minst 5,75 procent av den totala marknaden för drivmedel.
- 2) Det genomsnittliga utsläppet av fossil koldioxid från personbilar ska 2010 vara max 120 g/km.

Varje land har ett ansvar att leva upp till målen och målen bör också gälla för det lokala miljöarbetet. Riksdag och regering har också slagit fast att det finns ett sektorsansvar, innebärande att även trafikens koldioxidutsläpp måste minska.

Bilismen är tongivande också för andra utsläpp av miljö- och hälsoskadliga ämnen, som resulterar i bland annat allergier, cancer och bullerrelaterad stress. Katrineholms kommun anger själva att ”luftföroreningar är ett av vår tids största hot mot såväl människans hälsa som mot naturen i övrigt.”¹

Kommunen slog redan 1996 fast att ”för luftkvaliteten i Katrineholms tätort är trafiken nyckelfrågan. Naturvårdsverkets riktvärden för luftkvalitet i tätorter överskrider ofta framför allt när det gäller kväveoxider [...] Bilavgaser är den viktigaste orsaken till dålig luft i tätorterna och orsakar ökning av luftvägsinfektioner, ökade besvär för allergiker och astmatiker m fl”.² Sedan 1996, när detta skrevs, har växthuseffekten blivit ett av vår tids allra mest allvarliga hot, vilket kommunen belyser i andra dokument.

Gröna Bilister granskar vilket ansvar kommuner tar för att minska bilismens miljö- och hälsopåverkan, kombinerat med en granskning av andra tongivande aktörer inom kommunen. Granskningen tjänar som vägledning för de lokala aktörer som vill bidra aktivt till ett bättre lokalt miljöarbete inom bilismområdet.

Gröna Bilisters granskningar genomförs utan möjligheter för utomstående att påverka vår bedömning och är därmed landets enda oberoende granskningar som specifikt riktar in sig på hur kommunerna arbetar för en miljövänligare trafik.

Mattias Goldmann
Kommungranskare, Gröna Bilister

---

¹ <http://www.katrineholm.se/templates/Page.aspx?id=2838>.

² Miljöstrategi för Katrineholms kommun, kommunstyrelsens handling nr 18/1996.

Kommunala mål och visioner

Kommunala mål för trafikens miljöpåverkan innebär inte i sig någon miljöförbättring – det är praktisk handling som räknas och som Gröna Bilister betygsätter. Men vi presenterar ändå de relevanta kommunala målen, eftersom de har betydelse för:

- Medborgare som kan begära att målen uppfylls.
- Miljöengagerade politiker och tjänstemän som kan hänvisa till antagna mål för att driva igenom en miljöriktig trafikpolitik.
- Oppositionspolitiker som kan bevaka att den politiska majoriteten uppfyller avgivna löften och politiskt beslutade åtgärder.
- Journalister som kan kritiskt granska om beslutade mål uppfylls.

Miljöstrategi

Katrineholms kommun har antagit en övergripande miljöstrategi, som inleds med orden: kommunen bör vara ett föredöme när det gäller att ta ansvar för insatser inom miljöarbetet. För att miljöarbetet ska bli framgångsrikt är det emellertid nödvändigt att alla tar sitt ansvar. Ett ökat miljömedvetande genom den enskilde medborgarens livsstil, konsumtionsval och handlande i övrigt har också stor betydelse om vi ska kunna vända trenden mot en bättre miljö.” Här slås också fast att ”kommunen har en nyckelroll i dagens och framtidens miljöarbete.”³ Miljöstrategin har fyra delprojekt:

- Miljööversikt och miljömål.
- Miljöanpassad upphandling (”kommunen ska vara en miljömedveten konsument som väljer miljövänliga alternativ. Vid anbudsinfordran och avtal ska kommunens krav och bestämmelser i miljöhänseende anges”).
- Grön ekonomi.
- Rutiner för att väga in miljöaspekter.⁴

I miljöstrategin anges ”gällande rutiner för att väga in miljöaspekter”, där två av fem punkter har direkt beröring på inköp av t.ex. fordon och bränslen:

- ”Ett ärende eller en fråga ska alltid bedömas utifrån miljösynpunkt.”
- ”Denna bedömning ska göras av varje handläggare.”

---

³ <http://www.katrineholm.se/templates/Page.aspx?id=2435>. Se även http://www.katrineholm.se/upload/Dokument/Styrdokument/Vision_2010.pdf.

⁴ <http://www.katrineholm.se/templates/Page.aspx?id=3327>.

Miljömål

Katrineholms nya miljömål är under antagande, men någon remissversion finns ännu inte varför vi inte har haft möjlighet att bedöma målens bäring på miljövänligare bilism.

Kommunal upphandling

Kommunens övergripande riktlinjer för sin upphandling behandlas i miljöstrategin under rubriken ”miljöanpassad kommunal upphandling”. Dokumentet anger att ”kommunen bör vara ett föredöme när det gäller att ta ansvar för miljön och människors hälsa och därför så långt möjligt välja de från miljösynpunkt bästa alternativen vid sina inköp och upphandlingar. Kommunerna i Sverige är också sammantaget storkonsumenter av en mängd olika varor och produkter. Om upphandlingen kan läggas om i mer miljömedveten riktning kan detta snabbt få positiva effekter på miljön.”

Som vision finns också att ”Miljöanpassad kommunal upphandling har införts. Kommunen medverkar därmed aktivt som kund till att skapa en marknad för miljövänliga produkter. [...] Ett miljöråd, med representanter från kommunens olika förvaltningar, har ansvaret för att dessa kriterier successivt uppdateras.”

Under rubriken ”inriktning och rutiner för miljöanpassad kommunal upphandling” anges tre punkter:

- Vår kommun ska påverka hälsa och miljö på ett positivt sätt genom att miljöanpassa upphandlingen.
- Vi vill ge en kraftfull signal till marknaden att miljöanpassning är ett kundkrav.
- Vi vill inspirera andra att handla miljövänligt genom att vara ett gott exempel.

I ”generella regler för kommunal upphandling” anges bl.a.:

- Kommunens krav och bestämmelser i miljöhänseende ska anges i anbudsinfordran och avtal.
- Krav ska ställas på att leverantören av varor och tjänster ska redovisa en miljövarudeklaration.

Kommunens inköps- och upphandlingspolicy från år 2000 anger att ”Upphandling skall ske i enlighet med kommunens miljöstrategi/policy och i samråd med Upphandlingskontoret/ Upphandlings- och Miljörådet (UMR)”.⁵

Visionsdokument

Katrineholms kommun har tagit fram ett övergripande visionsdokument, Vision 2010. Här anges målsättningen för år 2010: ”Effekterna av det samlade Agenda 21-arbetet med miljö- och folkhälsoarbete samt översiktsplanen som de tre hörnplarna kan skönjas i

---

⁵ <http://www.katrineholm.se/upload/Dokument/Styrdokument/6-22%20Inköps-%20och%20upphandlingspolicy.pdf>.

kommuninvånarnas ökade miljömedvetenhet och intresse för och inflytande över kommunens planeringsfrågor.”⁶

I visionen står dock inget konkret om hur bilismens miljöbelastning ska minskas, enbart att fler ska kunna arbetspendla med cykel och att kollektivtrafiken ska drivas med förnybara bränslen.

Avfallsplan

Katrineholms kommande avfallsplan, som ska gälla till och med år 2010, är i dagsläget på remiss. I remissversionen av planen omnämns produktion av biogas för fordonsdrift, med möjligheten att producera biogas vid Rosenholms reningsverk i Katrineholm.

Avfallsplanen konstaterar att ”sådana diskussioner pågår”, samt att ”Tekniska Verken i Linköping är angelägna om att få till stånd en lokal biogasproduktion i Katrineholm. Om den sker på Rosenholm skall den dock ske på ett sätt så att den inte stör processen i reningsverket. Katrineholms kommun är rädd om sitt fina slam.”⁷ Inget av de konkreta målen berör biogasproduktion.

Allergiplan

Katrineholms kommun är en av relativt få som vi granskat som har en särskild allergiplan, gällande åren 2002-2005.⁸ Planen berör allergiframkallande ämnen från trafiken, men har inga mål som specifikt berör denna granskning.

Miljötips för medborgarna

Kommunen har konkreta miljötips för allmänheten på sin webbplats. Det allra första har rubriken ”transporter” och handlar bl.a. om att ersätta korta bilresor med cykel, samåka och hålla hastighetsgränserna. Kommunen länkar också till Gröna Bilisters webbplats för att medborgarna ska få fler konkreta tips på hur man minskar miljöbelastningen från transporter.

Katrineholm kommuns bilinnehav

Kommunens eget bilinnehav är av stor betydelse för bilismens totala miljöpåverkan i kommunen, bl.a. för att:

- Kommunen kan vara föregångare i inköp av miljöbilar och då stimulera den lokala bilhandeln att ta hem och marknadsföra dessa bilar.
- Kommunen köper tillräckliga volymer bilar för att komma förbi ”hönan och ägget situationen”; privatpersoner kan tvingas avstå från att t.ex. köpa en etanolbil därför att det lokalt saknas tankmöjligheter, men kommunen kan med sina fordon

⁶ Katrineholms kommun, Allergiplan för 2002-2005. Planen finns inte tillgänglig från kommunens webbplats.

⁷ <http://www.katrineholm.se/upload/Avfallsplan%20050516.pdf>.

⁸ <http://www.katrineholm.se/templates/Page.aspx?id=5994>.

stimulera fram att det etableras sådana tankmöjligheter. Exempelvis har OKQ8 angett att de vid drygt tio etanolbilar på en ort är beredda att erbjuda etanoltank.

- Kommunen serverar normalt sett sina bilar föredömligt, innebärande att det efter ett par år kommer ut miljöbilar i gott skick på andrahandsmarknaden.

Katrineholm kommun äger och leasar totalt 90 personbilar. Av dessa är 29 miljöbilar; 22 flexifuel/etanolbilar och 7 biogasbilar.

Kommunen anger att den har ”en klart uttalad inriktning mot flera biogasbilar där så är möjligt. Begränsningar finns av tankmöjligheter i kommunens ytterområden där vissa bilar är placerade. Ett annat hinder kan vara brist på miljöfordon för en specifik arbetsuppgift. När biogas och etanolbegränsningar finns enligt ovan beaktas bland annat miljöklass, bränsleförbrukning och Co2-utsläpp vid val av fordon.”⁹

Katrineholms kommuns har inga tjänstebilar, vilket är positivt ur miljösynpunkt eftersom dagens tjänstebilsutformning inte stimulerar mindre eller bränslesnålare fordon och inte heller ger något incitament att köra snålt eller låta bilen stå.

Kommunen har startat ett projekt gällande etablering och utbildning av intern bilpool, för körning i tjänsten. Målet är att bättre utnyttja kommunens befintliga bilar och minska körning med egen bil i tjänsten. Detta är positivt ur såväl miljö- som säkerhetssynpunkt, eftersom kommunägda bilar ofta är nyare, säkrare och miljövänligare än privata. Kommunen bör dock göra som t.ex. Linköping och se till att bilarna i de interna bilpoolen är av miljöbilstyp. Kommunen bör också eftersträva att interna bilpoolsbilar ska kunna utnyttjas av medborgare under kvällar och helger, såsom Göteborgs stad nu genomför med upphandling av tillhandahållande av bokningstjänst etc. Det ökar utnyttjandegraden för bilarna, kan minska det totala antalet bilar i samhället och – om det är miljöbilar i poolen – ger medborgarna en god möjlighet att enkelt testa miljöbil utan att binda upp sig ekonomiskt.

Katrineholms Energi AB har flera tjänstebilar, men då bolaget ägs av Tekniska Verken i Linköping lastar inte detta kommunen. Tekniska Verken har en policy att samliga tjänstebilar skall vara biogasbilar samt att så långt det är möjligt alla företagsbilar skall drivas med biogas. Det innebär att KEAB också så långt det är möjligt satsar på biogas när bolaget skall införskaffa nya fordon.

Upphandlingskrav och utbildning

Genom att ställa miljörelaterade krav när kommunen upphandlar transporter, kan kommunen till en mycket låg kostnad stimulera fram en positiv utveckling. Då t.ex. färdtjänst och skolskjuts vanligen körs av taxibolag, får kraven dessutom effekter på sektorer som kommunen normalt sett inte påverkar. Miljöeffekten blir dessutom stor, eftersom dessa fordon

---

⁹ Kommunens enkätsvar till Gröna Bilister.

kör väsentligt mer än genomsnittsbilen – en taxibil motsvarar i runda tal tio privatägda bilar vad gäller körsträcka och utsläpp.

Kommunens idag löpande avtal för färdtjänst och skolskjutsar löper på sitt fjärde år. När upphandlingen genomfördes diskuterades olika miljökrav, men kommunen ansåg då inte att det var möjligt att få igenom krav på exempelvis drift med förnybara bränslen. Vissa miljörelaterade krav finns i de nu löpande avtalen, men de är svaga och inte de ur miljösynpunkt mest relevanta. Det gäller t.ex. kravet på maxålder på fordon, som bör ersättas med ett krav på utsläppsnivåer eller liknande. Kommunen anger själv att man i en kommande upphandling av färdtjänst och skolskjuts kommer att ställa fler miljökrav än vad som finns i de nuvarande avtalen. Upphandlingen genomförs troligen om ett år.

Taxibolagen Taxi Norr och Taxi City, som båda har avtal med kommunen, anger till Gröna Bilister att de inte upplevt någon efterfrågan på miljövänliga transporter från kommunens sida. Taxi City uppger att vissa krav ställts på HA-fria däck och på miljöklassning av dieselfordon, men inget därutöver.

Kommunen har sedan ett par år en upphandlad utbildning i sparsam körning ("Ecodriving") som alla anställda i kommunen har tillgång till efter beslut av respektive förvaltning. Kommunen har inte kunnat ange hur många som genomgått utbildningen eller vilka besparingar i form av minskade utsläpp och lägre bränslekostnader den inneburit. Kommunen anger endast att den "har utnyttjats i god omfattning". Här är skillnaden stor gentemot t.ex. Värnamo kommun som har mycket noggranna beräkningar av vinsterna med utbildning i sparsam körning. Andra kommuner har också mer strategiskt än Katrineholm prioriterat vem som bör gå utbildningen, t.ex. de som kör långt eller de som kör tunga och bränsleslukande transporter.

Katrineholm köpte tidigare utbildningen i sparsam körning från Axelssons trafikskola i Köping, men sedan maj 2005 köps den av Centrala Trafikskolan i Katrineholm. Denna lokala efterfrågan ökar möjligheten för kommuninvånarna att få tillgång till samma utbildning.

Stimulans till medborgarna

Huvuddelen av trafikarbetet genomförs inte av kommunen eller kommunens leverantörer, utan av kommunens medborgare. För att minska denna del av trafikens miljöproblem, är det viktigt att stimulera medborgarna att göra rätt. Det innebär bl.a. att:

- Medborgarna bör stimuleras att köra miljöbil.
- Medborgarna bör stimuleras att tanka förnybara bränslen.
- Medborgarna bör informeras om hur man kör snålt och miljövänligt.

När Gröna Bilister har granskat landets kommuner, har vi huvudsakligen funnit följande typer av stimulans till medborgarna:

- Ekonomisk stimulans vid inköp av miljöbil, t.ex. delfinansiering av merkostnaden för gasbil eller bränslecheck.
- Ekonomisk stimulans vid användande av miljöbil, t.ex. gratis parkering.
- Information till medborgarna såsom miljöbilsvisningar, nyhetsbrev etc.
- Utbildning till medborgare, t.ex. i sparsam körning.
- Kommunala företrädare som goda föredömen.

Ekonomisk stimulans vid inköp av miljöbil

De medborgare som vill ta miljöansvar i sitt bilval, får ingen stimulans från Katrineholm kommun. Skillnaden är slående jämfört med exempelvis Linköpings kommun, som erbjuder delfinansiering av extrakostnaden när man köper biogasbil (näringslivet får 30 procent av merkostnaden ersatt, medan privatpersoner och kommunal verksamhet får 50 procent av merkostnaden).

Ekonomisk stimulans vid användande av miljöbil

Gratis parkering för miljöbilar är en relevant stimulans i många kommuner, men den förutsätter i Katrineholms fall att en relativt hög andel kommunala parkeringsplatser först avgiftsbeläggs. I nuläget är samtliga 1 200 p-platser i centrala Katrineholm avgiftsfria året runt. Därtill kommer cirka 500 parkeringsplatser på bl.a. skolmark som är tillgängliga vissa tider av året, även dessa gratis.¹⁰ Avgiften för felparkering i bemärkelsen att man parkerat längre än tillåtet är också mycket lågt satt, 200 kronor.¹¹

Information till medborgarna

Kommunen har en aktiv energirådgivning, men den informerar inte om hur man kan minska energiåtgången från sina transporter, trots att bilen står för en mycket stor del av genomsnittshushållets energiförbrukning och –kostnader.¹² Energirådgivarna har dock berört frågan i någon lokal debattartikel och planerar mer aktiviteter inom detta område.

Bilfria dagen

Utbildning till medborgare

I Katrineholm finns ingen diplomerad Grön Trafikskola, men Sjögrens Trafikskola och Centrala Trafikskolan har kurser i sparsam körning.¹³

Katrineholm erbjuder inte heller medborgarna möjlighet att avstå från privat bilinnehav genom att gå med i en bilpool.¹⁴

Goda föredömen

Kommunalrådet Jan Larsson är ett utmärkt föredöme när det gäller att stimulera medborgarna att välja miljöbil. ”Nu har jag bestämt mig för att ta ett personligt ansvar i en viktig miljöfråga. Jag har köpt en biogasbil.”, uttalar han i ett pressmeddelande. ”Bilen är

¹⁰ <http://www.katrineholm.se/templates/Page.aspx?id=3115>.

¹¹ <http://www.katrineholm.se/upload/Dokument/Taxor/4-15.pdf>.

¹² Energirådgivningens webbplats är <http://www.katrineholm.se/templates/Page.aspx?id=2074>.

¹³ Se <http://skolor.str.se/soklista.asp>.

¹⁴ Se www.bilpoolarna.se.

hans privata och han står själv för alla kostnader. `I min roll som kommunalråd vill jag föregå med gott exempel och visa vägen i en fråga som är viktig för miljön. Min fru och jag är överens om detta. Förhoppningsvis kan fler privatpersoner i Katrineholm överväga att byta till en miljövänlig biogasbil.”

Larsson fortsätter: ”Ju fler som övergår till detta bränsle desto starkare blir marknaden för egen gasproduktion. Det innebär att vi i detta avseende nästan får ett slutet kretsloppssystem här i Katrineholm. [...] Att köpa och köra en biogasbil är den viktigaste miljöinsats jag kan göra personligen.”¹⁵

Bilförsäljning

För att kommuninvånarna ska kunna ta miljöbilsansvar är det av stor betydelse att det går att köpa miljöbil inom den egna kommunen eller i grannkommunerna – endast få är beredda att åka långa sträckor för att köpa en miljövänligare bil.

Det är av stor betydelse att bilhandlarna faktiskt har miljöbilarna inne, så att de kan provköras och finns med i den lokala bilhandelns marknadsföring. På denna punkt har Gröna Bilister funnit mycket stora skillnader mellan olika generalagenters och återförsäljares inställning och motivation.

I Katrineholm finns det sammanlagt drygt 100 etanolfordon och cirka 35 biogasfordon. Kommunen har 13 gasfordon, avfallsbolaget KMÅ har 3 gasdrivna sopbilar, energibolaget KEAB har 2 gasbilar, Taxi Norr har en gasbil och ett tiotal privatpersoner har gasfordon.

Ford står för huvuddelen av miljöbilsförsäljningen i Katrineholm. Återförsäljaren Skobes Fordon AB, som tog över agenturen under 2004, sålde ett trettiotal av den första versionen av bränsleflexibla Ford Focus FFV under åren 2004-05. Cirka 20 av dessa har sålts till kommuner, framför allt Katrineholm och Vingåker. Skobes Fordon beräknar att cirka hälften av beställningarna kommande år kommer att vara på den bränsleflexibla modellen av Ford Focus.¹⁶

Volvo, som representeras av Skobes Bil i Katrineholm, rapporterar om ett ökat intresse för sina biogasbilar (Bi-Fuel). Under 2004 såldes cirka tio gasbilar, vilket troligen överträffas år 2005. Kommunen har visat intresse, men av kostnadsskäl har kommunen inte köpt någon gasbil från Volvo. Förutom nybilsförsäljningen har Skobes Bil Har sålt några begagnade gastjänstebilar till privatpersoner. Under slutet av 2005 börjar Skobes Bil marknadsföra Volvo S40/V50 i etanolversion, som börjar levereras våren 2006.¹⁷

Opels återförsäljare Bilcenter i Katrineholm sålde under 2004 ungefär fem gasfordon och räknar med att under 2005 överträffa denna siffra trots att man under stora delar av året endast har utgående modeller i sitt sortiment.

Volkswagens återförsäljare Arver Personbilar rapporterar om pågående förhandlingar med Katrineholms kommun gällande försäljning av gasbilar.¹⁸ Bilforum i Katrineholm, som

---

¹⁵ <http://www.katrineholm.se/templates/Page.aspx?id=6210>.

¹⁶ Samtal med bilförsäljare Dan Skoog, Skobes Fordon AB.

¹⁷ Alexander Fors, Skobes Bil i Katrineholm AB.

¹⁸ Samtal med bilförsäljare Ingemar Björklund, Arver Personbilar.

representerar Fiat, har ännu inte sålt några gasfordon trots att man lånat ut sådana bilar till kommunen för provkörning.

Mercedes-Benz, som säljer gasbilar av stort intresse för bl.a. taxi, saknar representation i Katrineholm. Toyota, som säljer hybridbilen Prius, utsedd till Årets Bil 2005, har inte någon representation i Katrineholm efter att återförsäljaren gått i konkurs, varför det är svårt att få fram statistik på miljöbilsförsäljningen.

Saabs återförsäljare har börjat marknadsföra flexifuelversionen av 9-5 som börjar levereras sensommaren 2005.

Bränsletillgång

För att miljöbilen som kan tankas på förnybara bränslen ska ge någon faktisk miljövinst, är det givetvis nödvändigt att den inte tankas med bensin eller diesel – etanol- (flexifuel), gas- (bifuel) och RME-fordon erbjuder alla denna möjlighet, med borttappat miljönytta som följd. Kommuner kan aktivt medverka till att tankställen etableras, dels genom att själva stå för ett tillräckligt underlag för att något bensinbolag ska erbjuda sig att sälja bränslet (gäller vanligen etanol), dels genom att själv tillverka bränslet (gäller vanligen biogas).

I Katrineholm finns möjligheter att tanka miljöbränslen, såväl etanol som biogas. Etanol (E85) säljs på OKQ8 på Vasavägen medan biogas säljs av Svensk Biogas i korsningen Mejerigatan-Västra Fredsgatan.

Tillgången till miljöbränslen beror till stor del på ett aktivt arbete från kommunen, som också medverkar till att det säljs miljödiesel med inblandning av RME (rapsmetylester). Också i grannkommunerna är möjligheterna goda, vilket gör det enkelt att vara grön bilist i Katrineholm.

Svensk Biogas och Katrineholms Energi (KEAB, helägt av Tekniska Verken i Linköping) driver en gemensam biogasmack i Katrineholm. Ungefär 10 000 kubikmeter gas tankas per månad, motsvarande ungefär 500 tankningar eller knappt 40 procent av det mål som ska uppnås innan nästa gasmack anläggs. 40-45 gasbilar tankar här, varav 3 sopbilar och en gastaxi (Taxi City).

Gasen som tankas i Katrineholm är 100 procent biogas, tillverkad hos Tekniska Verken i Linköping. Framgent kommer gasen att komma från Norrköping, där en anläggning troligen börjar byggas i höst. Målet är på sikt att framställa biogas för fordonsdrift lokalt i Katrineholm. Reningsverket framställer redan i dag biogas, men det används i nuläget i ett växthus och för uppvärmning av den egna anläggningen. Reningsverket skulle kunna få värme från fjärrvärmeanläggningen och därmed frigöra betydande mängder gas för uppgradering till fordonsdrift. Katrineholm sökte 2003 Klimp-bidrag för detta, men fick avslag. Katrineholms kycklingindustri levererar idag material för biogasproduktion i Linköping, som istället skulle kunna användas för lokal produktion och därmed utöka volymen.

Under 2005 görs förundersökning kring de ekonomiska och praktiska förutsättningarna för en lokal anläggning för biogas- och gödningsproduktion. Projektet drivs gemensamt av Katrineholms kommun, ett antal djurproducenter/lantbrukare, AB Kronfågel i Valla och Katrineholm Energi AB (KEAB). Katrineholms kommun avser att lämna in en KLIMP-ansökan kring detta under året.

KEAB arbetar tillsammans med Svensk Biogas aktivt med att sälja in biogas för fordonsdrift till företag, och KEAB driver på i egna organisationen för att fler ska köra gasbil.

Katrineholms kommun har, i motsats till Örebro kommun, inga krav på en successivt ökande andel etanol i konventionell bensin och RME (rapsmetylester) i konventionell diesel, trots att detta skulle ge betydande miljöfördelar till ringa kostnad.

Slutsatser och rekommendationer

Katrineholm kommuns miljöbilsarbete är godkänt, med vissa områden som tillhör det absolut bästa vi har funnit i landet och andra områden där kommunen har åtskilligt att lära från landets Miljöbilbästa Kommuner. Kommunen får betyget 7 av maximala 10 från Gröna Bilister. Bland det positiva märks:

- Kommunalrådets föredömliga bilval och hans aktiva arbete för att få andra att ta efter detta.
- Kommunens relativt höga andel miljöbilar och tydliga inriktning på inköp av biogasbilar.
- Kommunens avsaknad av tjänstebilar.
- Den kommuninterna bilpoolen, med syfte att minska användningen av egen bil i tjänsten.
- Kommunens satsning på såväl etanol som biogasfordon.
- Tankmöjligheterna för biogas och etanol.
- Arbetet för att etablera lokal produktion av biogas.
- Upphandling av utbildning i sparsam körning för kommunanställda.

Gröna Bilister presenterar tio huvudsakliga rekommendationer till Katrineholm kommun:

1. Slå fast en plan för ökningen av andelen miljöbilar och inför ett slutdatum för fossilbränsleddrivna bilar.
2. Ställ miljöbilskrav på de fordon som används i transporttjänster som kommunen köper, framför allt i kommande avtal för skolskjuts och färdtjänst. Detta är nu möjligt, då det finns ett taxibolag med gasfordon.
3. Prioritera en lokal produktion av biogas, i enlighet med Tekniska Verkens förslag. Detta bör ingå i den avfallsplan som i dagsläget befinner sig på remisstadiet.
4. Prioritera anställda som kör långt och/eller kör tunga fordon i den fortsatta utbildningen i sparsam körning, ecodriving. Stärk också redovisningen av miljövinster med sparsam körning, ecodriving.
5. Tillsä tillse att allmänheten också kan utbilda sig i sparsam körning, ecodriving.

6. Stimulera medborgarna att välja miljöbil, exempelvis genom gratis busskort för den som köper miljöbil eller delfinansiering av merkostnaden vid miljöbilsinköp.
7. Avgiftsbelägg centrala parkeringsplatser, med undantag för miljöbilar.
8. Tillse att den kommuninterna bilpoolen endast består av miljöbilar.
9. Inför en bilpool för allmänheten, gärna delvis bestående av bilar från den kommuninterna bilpoolen.
10. Ställ krav på en successivt ökande andel etanol i konventionell bensin och RME i konventionell diesel (i linje med Örebro kommuns beslut).

Denna rapport är framtagen av Gröna Bilister med finansiellt stöd av Katrineholms kommun, so dock inte har kunnat påverka rapportens innehåll eller den poängmässiga bedömningen. Rapporten är baserad på enkätsvar från Katrineholm kommun, kombinerat med utförliga självständiga granskningar av dokument samt samtal med relevanta bilföretags återförsäljare och andra relevanta aktörer. För ytterligare information, kontakta Mattias Goldmann, mattias.goldmann@gronabilister.se. Se även www.gronabilister.se.